

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આવકવેરાના કમિશનર, બોમ્બે

વિરુદ્ધ

વનાઝ એન્જિનિયરિંગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, બોમ્બે

૨ મે, ૧૯૮૬

[આર. એસ. પાઠક, આર. બી. મિશ્રા અને જી. એલ. ઓઝા, ન્યાયમૂર્તિ]

આવકવેરાનો કાયદો, ૧૯૬૧, કલમ ૨૨,૨૯ અને ૪૦એ (૭) (બી) (ii)–
ગ્રેચ્યુઈટી-૧૯૭૦માં કરદાતા પેઢીમાં પ્રથમ વખત રજૂ કરવામાં આવેલી યોજના-વીમા
અહેવાલના આધારે ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ના રોજ કુલ જવાબદારી નફા અને નુકસાનના
ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હતી-આકારણીની કાર્યવાહી-આવકવેરાના અધિકારીએ
જવાબદારીના ભારણને મંજૂરી ન આપી-અપીલ સહાયક કમિશનર અને ટ્રિબ્યુનલ તે
જવાબદારીને મંજૂરી આપે છે-મહેસૂલ દ્વારા સર્વોચ્ચ અદાલતમાં અપીલ-શું કરદાતા સમગ્ર
રકમની કપાત માટે હકદાર છે કે કેમ-પ્રશ્ન ઊભો થાય છે-બાબતને નવેસરથી વિચારણા માટે
ઉચ્ચ અદાલતમાં મોકલી દેવામાં આવે છે.

પ્રતિવાદી પેઢી (કરદાતા) પાસે કેલેન્ડર વર્ષ ૧૯૭૦ પહેલાના વર્ષો માટે કોઈ ગ્રેયુઈટી યોજના નહોતી, પરંતુ આવી યોજના પ્રથમ વખત ૧૯૭૦ના મધ્યમાં બંધ કરવામાં આવી હતી અને ૧ જુલાઈ, ૧૯૭૦થી અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી.

પ્રતિવાદીએ પ્રોફિટ એન્ડ લોસ ખાતામાં રૂ. ૨,૧૧,૩૦૫ ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ના રોજ ગ્રેયુઈટી યોજનાના કારણે કુલ જવાબદારી તરીકે નફો સામે ચાર્જ તરીકે આ રકમ કન્સલ્ટિંગ એક્ચ્યુરી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા એક્ચ્યુરિયલ રિપોર્ટના આધારે આપવામાં આવી હતી.

આકારણી વર્ષ ૧૯૭૧-૭૨ માટે આકારણીની કાર્યવાહીમાં, આવકવેરાના અધિકારી પ્રતિવાદી દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી સંપૂર્ણ રકમને ગ્રેયુઈટીના કારણે જોગવાઈ તરીકે મંજૂરી આપવા તૈયાર નહોતા. જવાબદારીનો બોજ રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬ મૂલ્યાંકનકર્તા દ્વારા કન્સલ્ટિંગ એક્ચ્યુરી પાસેથી મેળવેલા પ્રમાણપત્રના આધારે હતો. તેથી આવકવેરાના અધિકારીએ જવાબદારીને માત્ર રૂ. ૨૭,૨૪૯ ની હદ સુધી મંજૂરી આપી હતી, જે રૂ. ૨, ૧૧, ૩૦૫ અને રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬ના તફાવતની રકમ હતી.

અપીલ પર, અપીલ સહાયક કમિશનરે જણાવ્યું હતું કે સમગ્ર રકમ સ્વીકાર્ય છે અને રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬ ની રાહત આપી હતી.

આવકવેરાની અપીલમાં આવકવેરા વિભાગની કપાતનો સંદર્ભ ધરાવતી અપીલ ટ્રિબ્યુનલને બરતરફ કરવામાં આવી હતી, વિભાગે પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો કે શું કરદાતા સંપૂર્ણ રકમ માટે હકદાર છે કે કેમ.

અપીલન્ટ ટ્રિબ્યુનલ અને ઉચ્ચ અદાલતે આવકવેરા વિભાગની અરજીને નકારી કાઢી હતી તેના આધારે વિભાગ કલમ ૧૩૬ હેઠળ આ અદાલતમાં અપીલ કરવા આવ્યો હતી.

અપીલમાં, આવકવેરા વિભાગ વતી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૪૦(એ)(૭) (બી)(આઈ આઈ) ની જોગવાઈઓ તરીકે આવકવેરાના કાયદા ૧૯૬૧ને ને સંતોષ કારક નથી અને , પ્રતિવાદી ગ્રેયુઈટીની રકમની કપાત માટે હકદાર નથી.

અપીલને મંજૂરી આપવી,

ઠેરવ્યું : તે જરૂરી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે તપાસ કરવી જોઈએ કે શું કલમ ૪૦(એ)(૭) (બી)(આઈ આઈ) ની જોગવાઈઓ. નું તાત્કાલિક કિસ્સામાં પાલન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં . સાજન મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરાના કમિશનર એમ. પી. અને અન્ય, [૧૯૮૫] ૧૫૬ આઈ. ટી. આર. ૫૮૫, [૯૫૫ એફ] શ્રીમાં જે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે અને તેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું છે.

પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ વિવાદ નથી કે ઉપરોક્ત જોગવાઈની પ્રથમ શરત પ્રતિવાદી દ્વારા સંતોષવામાં આવી છે. જે બાકી છે તે નક્કી કરવાનું છે કે બીજું અને ત્રીજી શરતો પણ સંતોષાય છે. [૯૫૫ એફ-૭]

અપીલ હેઠળના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવ્યો. કેસ હાઈકોર્ટમાં નવેસરથી વિચારણા માટે મોકલવામાં આવેલ. [૯૫૫ જી-એચ]

ડી. વી. બાપટ આઈ. ટી. ઓ., કંપની સર્કલ બોમ્બે વિરુદ્ધ ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ, ૧૯૮૦ના સી. એ. નંબર ૧૨૪૭એ ૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૬ના રોજ નિર્ણય લીધો હતો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ૧૯૮૩ની સિવિલ અપીલ નંબર ૪૨૫૩.

બોમ્બે હાઈકોર્ટના લમી માર્ય, ૧૯૭૯ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી આઈ. ટી. રેફ. ૧૯૭૬નો નંબર ૪૮૫.

અપીલકર્તા વતી એસ. સી. મનચંદા અને સુશ્રી એ. સુભાશિની.

પ્રતિવાદી માટે શ્રીમતી એ. કે. વર્મા અને જોએલ પેરેઝ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ પાઠક દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ અમુક મહત્વના પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત છે.

પ્રતિવાદી, જે વેપારી પ્રણાલી પર તેના ખાતાઓ જાળવે છે, તે કેલેન્ડર વર્ષને તેના હિસાબી સમયગાળા તરીકે અનુસરે છે. ૧૯૭૦ના કેલેન્ડર વર્ષ પહેલાના વર્ષો માટે તેની પાસે કોઈ ગ્રેયુઈટી યોજના નહોતી, પરંતુ આવી યોજના અગાઉ ૧૯૭૦ના મધ્યમાં પ્રથમ વખત શરૂ કરવામાં આવી હતી અને ૧ જુલાઈ, ૧૯૭૦થી અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી. આ યોજનામાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ કર્મચારીની નિવૃત્તિ અથવા રાજીનામાના કિસ્સામાં તે ગ્રેયુઈટી માટે પાત્ર હશે જો તેણે ૧૫ વર્ષ સતત સેવા આપી હોય. મૃત્યુ અથવા કાયમી શારીરિક અથવા માનસિક વિકલાંગતાના કિસ્સામાં કર્મચારી તેણે દસ વર્ષ કે તેથી વધુ સમય સુધી સતત સેવા આપી હતી તેના આધારે જુદા જુદા દરે ગ્રેયુઈટી માટે પાત્ર હતો. સેવાની સમાપ્તિ અથવા છટકીના કિસ્સામાં, પાંચ વર્ષની સતત સેવા સુધી કોઈ ઉપદાન ચૂકવવાપાત્ર નહોતું, અને તે પછી સતત સેવા પાંચ વર્ષથી દસ વર્ષ, દસથી પંદર વર્ષ કે પંદર વર્ષથી વધુ હતી તેના આધારે તે દરે ચૂકવવાપાત્ર હતું. જો કોઈ કર્મચારીને ગેરવર્તણૂક માટે, કંપનીને કાયદો ઘડવા માટે, ઉદ્વેગનકારી કાર્યવાહી માટે અને સમાન કારણોસર બરતરફ કરવામાં આવે તો કોઈ ગ્રેયુઈટી ચૂકવવાપાત્ર ન હતી. પ્રતિવાદીએ નફા સામે ચાર્જ તરીકે પ્રોફિટ એન્ડ લોસ ખાતામાં ₹૨,૧૧,૩૦૫ની રકમ ડેબિટ કરી હતી, જે ગ્રેયુઈટી યોજનાને કારણે ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ના રોજ કુલ જવાબદારી હતી. આ રકમ કન્સલ્ટિંગ એક્ચ્યુરી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા એક્ચ્યુરિયલ રિપોર્ટના આધારે આપવામાં આવી હતી તેમાં કોઈ વિવાદ નથી.

આકારણી વર્ષ ૧૯૭૧-૭૨ માટે આકારણીની કાર્યવાહીમાં (સંબંધિત હિસાબી સમયગાળો કેલેન્ડર વર્ષ ૧૯૭૦ છે), આવકવેરાના અધિકારી પ્રતિવાદી દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી સમગ્ર રકમને ગ્રેયુઇટીની જોગવાઈ તરીકે મંજૂરી આપવા તૈયાર નહોતા.તેમના કહેવા પર કન્સલ્ટિંગ એક્યુરી પાસેથી ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૯ અને ૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ ના રોજ જવાબદારી સંબંધિત પ્રમાણપત્ર મેળવવામાં આવ્યું હતું.૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૯ના રોજ જવાબદારીનો બોજ રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬હતા તેથી આવકવેરાના અધિકારીએ લાયબિલિટીની મંજૂરી માત્ર રૂ. ૨,૧૧,૩૦૫ અને રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬ એટલે કે તેણે રૂ. ૨૭, ૨૪૯ની આપેલી હતી

પ્રતિવાદીની અપીલ પર, આવકવેરાના અપીલ સહાયક કમિશનરે, મેટલ બોક્સ કંપની ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ તેમના કામદારોના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને અનુસરીને, [૧૯૬૯] ૭૩ આઈ. ટી. આર. ૫૩ એ ચુકાદો આપ્યો હતો તે મુજબ રકમ સ્વીકાર્ય હતી.તદનુસાર, તેમણે રૂ. ૧,૮૪,૦૫૬ની રાહત આપેલી હતી.

મહેસૂલ આવકવેરાની અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલમાં બીજી અપીલમાં આગળ વધ્યું હતું, જેમાં મેટલ બોક્સ કંપની ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ (સુપ્રા), અલ્હાબાદ હાઇકોર્ટના માધો મહેશ સુગર મિલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરાના કમિશનર, [૧૯૭૩] ૯૨ આઈ. ટી. આર. ૫૦૩ અને દિલ્હી ફ્લોર મિલ્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરાના કમિશનર, [૧૯૭૪] ૯૫ આઈ. ટી. આર. ૧૫૧ માં દિલ્હી હાઇકોર્ટના ચુકાદામાં અગાઉના ચુકાદાને પગલે આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું હતું કે અપીલ સહાયક કમિશનર

હતા અધિકાર અને સંપૂર્ણ રકમને ચાર્જ તરીકે મંજૂરી આપવી પડી હતી; નફો સામે.મહેસૂલ વિભાગ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ ડી. વી. બાપટ, આવકવેરાના અધિકારી, કંપની સર્કલ ૧ (૨) બોમ્બે અને અન્ય, [૧૯૭૫] ૧૦૧ આઈ. ટી. આર. ૨૯૨ માં સમાન પ્રશ્ન પર વિસ્તૃત વિચારણા કરવામાં આવી હતી, જેમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા અનુરૂપ અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો હતો.

મહેસૂલના કહેવા પર, કાયદાના નીચેના પ્રશ્ન પર હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ પાસેથી સંદર્ભ માંગવામાં આવ્યો હતો:

"ભલે તે હકીકતો પર હોય અને ન્યાયના સંજોગોમાં હોય.આ કિસ્સામાં, કરદાતા કાયદાકીય રીતે ગ્રેયુઈટી માટેની સમગ્ર જોગવાઈની કપાત માટે હકદાર છે, જે રૂ. ૨,૧૧,૩૦૫ કલમ ૨૯ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૨૮ હેઠળ અથવા આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની કલમ ૩૭ (૧) હેઠળ?

તે સ્પષ્ટ નથી કે અપીલ ટ્રિબ્યુનલે સંદર્ભ આપ્યો કે નકારી કાઢ્યો.અમારી સમક્ષ અપીલ ટ્રિબ્યુનલના ૨૩/૪/૧૯૮૦ ના આદેશની નકલ હોવાનો શું અર્થ થાય છે તે સૂચવે છે કે અપીલ ટ્રિબ્યુનલે ખરેખર આ પ્રશ્ન હાઈકોર્ટને મોકલ્યો હતો.પરંતુ બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળ આ અદાલતમાં દાખલ કરાયેલી વિશેષ રજા અરજી બોમ્બે હાઈકોર્ટના તારીખના આદેશ વિરુદ્ધ, આઈ. ટી. રેફ. મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૭૧-૭૨ માટે **C. I. T.** વિરુદ્ધ વનાઝ

એન્જિનિયરિંગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડની બાબતમાં ૧૯૭૬નો નંબર ૪૮૫ જણાવે છે કે અપીલ ટ્રિબ્યુનલે સંદર્ભ અરજીને નકારી કાઢી હતી અને ત્યારબાદ ૨૩ એપ્રિલ, ૧૯૮૦ના રોજ હાઇકોર્ટમાં કરવામાં આવેલી અરજીને નકારી કાઢવામાં આવી હતી.તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે આ વિસંગતતા આપણી સામેના રેકૉર્ડમાં અસ્તિત્વમાં છે.તે અરજી તૈયાર કરવામાં પૂરતી કાળજીની જરૂરિયાત દર્શાવે છે.જો કે, તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી, કારણ કે જો આપણે એવું માનીએ કે ઉચ્ચ અદાલતે મહેસૂલ દ્વારા કરવામાં આવેલી સંદર્ભ અરજીને નકારી કાઢી છે, તો અમારો અભિપ્રાય છે કે મહેસૂલ દ્વારા માંગવામાં આવેલી શરતોમાં કાયદાનો પ્રશ્ન ઊભો થાય છે.અમારો આગળ એવો અભિપ્રાય છે કે કેસને હાઇકોર્ટમાં પાછો મોકલવાને બદલે અને કેસના નિવેદન માટે બોલાવવા અને ત્યારબાદ કાયદાના પ્રશ્નો જવાબ આપવા માટે નિર્દેશ આપવાને બદલે, યોગ્યતાના આધારે કેસનો નિકાલ કરવો યોગ્ય રહેશે કારણ કે આ પ્રશ્ન એ છે જેણે પહેલાથી જ સંખ્યાબંધ કેસોમાં આ કોર્ટનું ધ્યાન ખેંચ્યું છે.પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો પણ સંમત થયા છે કે આ કેસનો નિકાલ ડી. વી. બાપટ, આઈ. ટી. ઓ. કંપની સર્કલ, બોમ્બે વિરુદ્ધ ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ (૧૯૮૦નો સી. એ. નંબર ૧૨૪૭) દ્વારા ૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૬ના રોજ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તેવી જ શરતોમાં થવો જોઈએ.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૪૦એ (૭) (બી) (ii) ની જોગવાઈઓ સંતોષાઈ નથી અને તેથી, પ્રતિવાદી ગ્રેયુઇટીની રકમની કપાત માટે હકદાર નથી.કલમ ૪૦એ (૭) (બી) (ii) ની જોગવાઈઓ તાજેતરમાં આ અદાલત દ્વારા શ્રી સજ્જન મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આવકવેરાના કમિશનર, મધ્ય પ્રદેશ અને અન્ય, (૧૯૮૫) ૧૫૬ આઈ. ટી. આર. ૫૮૫ માં અર્થઘટન

કરવામાં આવી છે, અને અમને લાગે છે કે તે જરૂરી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે તપાસ કરવી જોઈએ કે તે કેસમાં જે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે તેના સંદર્ભમાં વર્તમાન કેસમાં તે જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે કે કેમ.પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ વિવાદ નથી કે તે જોગવાઈની પ્રથમ શરત પ્રતિવાદી દ્વારા સંતોષવામાં આવી છે.બીજી અને ત્રીજી શરતો પણ સંતોષાય છે કે નહીં તે નક્કી કરવાનું બાકી છે.

આ સંજોગોમાં, અમે વિચારીએ છીએ કે અપીલ હેઠળના ચુકાદાને રદ કરવો અને આ ચુકાદામાં અમારા દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં કેસની નવી વિચારણા માટે કેસને હાઈકોર્ટમાં મોકલવો યોગ્ય છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે અને અમારા દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો અનુસાર નિકાલ માટે કેસ હાઈકોર્ટમાં મોકલવામાં આવે છે.ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર નથી.

એન. વી. કે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.